

BETER LATEN

Stappenplan

*Aan de slag met Beter
Laten zorghandelingen
voor de wijkverpleging*

Stappenplan

Stap 1:
Stel een projectteam samen

Stap 2:
Organiseer een startbijeenkomst

Stap 3:
Maak een actieplan

Stap 4:
Ga van start

Stap 5:
Evalueer hoe het gaat

Stap 6:
Afronding en borging

Beter laten zorghandelingen komen regelmatig voor. Dit zijn zorghandelingen die vroeger nuttig en efficiënt leken. Door nieuwe inzichten en onderzoeken blijken ze nu niet meer passend te zijn. Deze handelingen kunnen voor mensen met een zorgvraag onnodig belastend, of zelfs schadelijk zijn. Daarnaast kan deze handeling voor zowel de zorgvrager als zorgverleners onnodig veel tijd kosten.

Er is een stappenplan ontwikkeld met en voor wijkverpleegkundige teams. Met dit stappenplan kun je als team zelf aan de slag om Beter Laten zorghandelingen te verminderen. Zo krijgen zorgvragers een betere kwaliteit van zorg en een betere kwaliteit van leven. Wijkverpleegkundigen besteden hun tijd met meer efficiënt, waardoor ze meer tijd hebben voor andere zorgtaken. Het werken met Beter Laten zorghandelingen is onderdeel van het professioneel werken van de verpleegkundige, waarbij kwalitatief goede verantwoorde en veilige zorg geboden wordt.

Stappenplan

STAP 1:

Stel een projectteam samen

Stel een projectteam samen van maximaal vier mensen. Dit doe je door de juiste personen erbij te vragen. Dit zijn bijvoorbeeld: manager zorg, teamleider, kwaliteitsverpleegkundige, zorgmedewerker(s), beleidsmedewerker.

Plan een afspraak met het projectteam:

Tip: Vul met je projectteam de eerste stappen van het actieplan in voor een goede start.

Beschrijf met elkaar een heldere motivatie: Welk probleem lossen we op? Voor wie? En past dit bij de visie van de organisatie?

Bespreek ook het doel van het project, de rolverdeling en het tijdsplan.

Bespreek hoe de keuze voor een Beter Laten zorghandeling gebeurt. De keuze kan door het projectteam worden gemaakt of in overleg met het team.

Tip: Bepaal het onderwerp samen met het team. Dit zorgt voor meer motivatie om ermee aan de slag te gaan. Je kunt hiervoor de stickermethode gebruiken, die terug te vinden is in stap 2.

Bedenk met welke enthousiaste zorgteams je het beste aan de slag kunt gaan.

Tip: Start met twee teams om van elkaar te leren.

Ga met de zorgteams of teamleider in gesprek over het project en mogelijke deelname. Bespreek of er voldoende enthousiasme is voor het project. Het kan ook dat het team zelf komt met het idee voor deelname. Dan kun je de stap voor het kiezen van een zorghandeling overslaan.

Handige tools voor deze stap:

Beter Laten lijst, (Voorbeeld) Actieplan.

STAP 2:

Organiseer een startbijeenkomst

Vergroot de steun voor het project in de deelnemende teams door een startbijeenkomst te organiseren. Je informeert de betrokken zorgmedewerkers over het project tijdens deze bijeenkomst en zet samen de eerste stappen.

Wat bespreek je tijdens de startbijeenkomst?

- > Waarom doen we dit project? Wat is het doel?
 - > Geef uitleg over wat Beter Laten zorghandelingen zijn. Geef ook een paar voorbeelden.
- *Tip: Geef het team de gelegenheid om te Beter Laten lijst te bekijken.*
- > Laat dit [filmpje](#) zien om de uitleg over het belang van dit project te geven.
 - > Bespreek de gekozen zorghandeling waar het team mee aan de slag gaat. Motiveer waarom jullie voor deze handeling hebben gekozen. Is er nog geen zorghandeling gekozen? Ga dan eerst met het team aan de slag om een keuze te maken. Zie hiervoor de uitleg over de stickermethode bij deze stap 2.

Bespreek daarna onderstaande punten:

- Waarom voer je deze zorghandeling uit?
- Wie zijn erbij betrokken? Bijvoorbeeld: arts, verpleegkundige, aandachtsvelder, gespecialiseerd verpleegkundige
- Wat kan ervoor zorgen dat het Beter Laten niet lukt? Wat zijn de risico's van het Beter Laten van deze zorghandeling?
- Wat hebben de teams nodig om met het Beter Laten van de zorghandeling aan de slag te gaan?

Denk bijvoorbeeld aan: training, informatie over producten, informatie voor cliënten, gespreksvaardigheden, klinische les, kennis over aanschaf van benodigde producten, afspraken die gemaakt moeten worden met andere zorgverleners.

Maak zo concreet mogelijke vervolgspraken op korte termijn over:

- Tijdsplan: Bepaal een duidelijke start en een duidelijk eindpunt. Denk bijvoorbeeld aan een periode van 12 weken. Maak ook afspraken over welke acties wanneer uitgevoerd worden en wanneer deze worden teruggekoppeld.
- Rolverdeling: Wie gaat welke acties uitvoeren?
- Ambassadeur: Spreek af wie namens het team ambassadeur wordt. De ambassadeur motiveert het team, houdt de tijdplanning in de gaten en draagt zorg voor het nakomen van gemaakte afspraken.

Vul gemaakte afspraken in op het actieplan.

Handige tools voor deze stap:

(Voorbeeld) Actieplan, Beter Laten Lijst, Draaiboek startbijeenkomst, Format PowerPoint startbijeenkomst, Filmpje RENEW.

Stickermethode

Weet je als projectteam niet met welke handeling je het beste aan de slag kunt gaan? Gebruik dan deze werkvorm om met het zorgteam tot een keuze te komen.

- Maak ter voorbereiding met het projectteam een top 5 van zorghandelingen die van toepassing zijn voor het zorgteam. Gebruik hiervoor de Beter Laten Lijst of de top 5 Beter Laten voor de Wijkverpleging.

Tip: Kom je niet tot een top 5? Bevraag dan een of twee medewerkers uit het team welke Beter Laten zorghandelingen het meeste voorkomen.

- Bespreek de top 5 met het zorgteam en schrijf deze op bijvoorbeeld een flap-over. Bepaal met behulp van de stickermethode met welke zorghandeling jullie aan de slag gaan. Geef iedereen twee stickers. Laat de teamleden deze plakken op de flap-over op de zorghandelingen die zij het belangrijkste vinden om te verminderen.
- Kies voor de zorghandeling met de meeste stickers. Hebben meerdere zorghandelingen evenveel stemmen? Bespreek dan met het zorgteam met welke jullie aan de slag willen gaan.

STAP 3:

Maak een actieplan

Je hebt nu alle input van het zorgteam gekregen en komt als projectteam weer samen. De ambassadeurs uit de zorgteams sluiten hier ook bij aan. In deze fase bespreek je de uitkomsten, bepaal je de strategie en maak je een actieplan.

> Bespreek de volgende vragen:

- Welke belemmerde factoren zijn uit het overleg met de zorgteams naar voren gekomen?
- Wat hebben de teams nodig om deze zorghandeling te verminderen:
 - **Kennis (weten):** Welke kennis is nodig en op welke wijze kun je deze kennis aanbieden?
 - **Vaardigheden (kunnen):** Welke vaardigheden of handelingen zijn nodig? Bijvoorbeeld gespreksvaardigheden.
 - **Houding of motivatie (snappen of willen):** Wat is nodig om de juiste kennis en motivatie te krijgen en te borgen? Bijvoorbeeld informatie.
 - **Inzicht (doen):** Het Beter Laten echt doen en zelfstandig kunnen toepassen naar eigen inzicht.

- > Regel de voorwaarden en hulpmiddelen die het team nodig heeft. Denk bijvoorbeeld aan scholing, bespreking van de casus of situatie, rollenspel, afspraken met betrokken zorgverleners en leveranciers.

 Tip: Ga je aan de slag met de zorghandelingen 'verzorgend wassen' of 'smetten'? Kijk dan naar de specifieke tool over deze thema's.

- > Vul met elkaar het actieplan in en maak de acties zo concreet mogelijk. Leg afspraken vast in een haalbaar tijdspad.

 Handige tools voor deze stap:
(Voorbeeld) Actieplan, Gesprekstool oefenen team en oefenen nieuwe cliënten.

STAP 4:

Ga van start

Nu is het tijd om aan de slag te gaan! Alleen door te doen ontdek je of de nieuwe werkwijze ook in de praktijk goed werkt. Laat de hulpmiddelen zien die de teams kunnen gebruiken om de zorghandeling te verminderen. Dit kan bijvoorbeeld tijdens een teamoverleg.

- > Bespreek het concept van het actieplan en de beschikbare hulpmiddelen met de teams. Vraag of iedereen zich hierin kan vinden en of er nog aanvullingen zijn.
- > Geef aan dat er ruimte is voor vragen. Ga na wat de teams verder nog nodig hebben, voordat ze kunnen starten.
- > Informeer zorgmedewerkers wie ze kunnen benaderen bij vragen of wanneer ze ergens tegenaan lopen.
- > Maak concrete afspraken met de teamleden over wie wat doet en het tijdsplan.

Tip: Gebruik een verbeterbord waar medewerkers kunnen opschrijven waar ze tegenaan lopen bij het uitvoeren van de afgesproken acties.

Plan een of meerdere vaste evaluatiemomenten in. Laat vooraf weten wat er inhoudelijk geëvalueerd wordt, zodat iedereen zich hierop (inhoudelijk) kan voorbereiden.

Handige tools voor deze stap:
Actieplan.

STAP 5:

Evalueer hoe het gaat

In deze stap zorg je voor kleine momenten om te kijken of de geplande acties echt effect hebben. Het helpt om vooraf zelf een aantal vragen mee te geven ter ondersteuning van de evaluatie.

“Door vooraf een aantal korte vragen mee te geven aan collega’s waarin de ervaring met het verzorgend wassen werden vastgelegd konden we ervaringen tijdens het volgend teamoverleg gelijk evalueren.”

Voorbeeld uit de praktijk.

- > Plan regelmatig van deze korte momenten om de ervaringen van de zorgteams te evalueren. Bijvoorbeeld tijdens een teamoverleg. Hierbij kijk je naar de ervaringen en hoe het staat met de afgesproken acties. Waar lopen de zorgteams tegenaan waar jij nog niet aan gedacht had? Stel het actieplan bij als dat nodig is, om nog meer succes te hebben.

Deze vragen kunnen helpen bij de evaluatie:

- Hoe gaat het met de acties? Wat is gelukt en wat niet?
- Hoe ervaart de cliënt de nieuwe werkwijze?
- Wat zijn voor jou als zorgverlener ervaringen met de nieuwe werkwijze?
- Welke positieve ervaringen hebben jullie gehad?
- Is de cliënt bereid om over te stappen naar de nieuwe werkwijze? Wanneer een nieuwe werkwijze van toepassing is.
- Waar lopen jullie tegenaan?
- Wat hebben jullie nodig voor een volgende stap?

Handige tools voor deze stap:

Actieplan.

STAP 6:

Afronding en borging

De nieuwe werkwijze wordt toegepast in de dagelijkse praktijk. Nu is het moment om te zorgen dat de nieuwe werkwijze standaard onderdeel blijft van jullie werk. Een eindevaluatie geeft hierbij inzichten en kan ondersteunend zijn om tot goede afspraken te komen voor de borging.

> **Eindevaluatie met de zorgteams:**

Ga in gesprek met de teams waarin de resultaten en geleerde lessen besproken worden. Zijn de doelen, die vooraf vastgesteld zijn in het actieplan behaald? Vraag naar hun ervaringen en of zij terugkijken op een succesvol project. Wat zijn de ervaringen van zorgmedewerkers en eventueel betrokken cliënten? Welke onderdelen blijven ze toepassen in hun dagelijks werk?

> **Eindevaluatie met het projectteam:**

Besprek met het projectteam de eindevaluatie en wat er uit de tussentijdse evaluatie kwam. Wat leren jullie hiervan? Hebben de acties het effect bereikt dat jullie voor ogen hadden?

Tip: Je kunt de evaluaties delen met de teamcoach en/of zorgmanager als start van de borging.

Borging

Zijn er mooie resultaten bereikt? Dan wil je natuurlijk dat de verbeteringen worden meegenomen in de dagelijkse routines en het gedrag van de teams. Hoe zorg je daarvoor?

>

Leg afspraken over de nieuwe werkwijze vast in werkinstructies of protocollen of het (elektronisch) cliëntendossier (ECD).

>

Zorg dat iedereen op de hoogte is. Denk hierbij ook aan het inwerken van nieuwe collega's.

>

Maak het thema een vast agendapunt van het teamoverleg, zodat het binnen de teams onder de aandacht blijft.

>

Voorkom terugval (oud) gedrag. Dat doe je door oudere protocollen, materialen en hulpmiddelen weg te halen.

>

Rol het project, indien gewenst, uit bij zorgteams in de rest van organisatie.

>

Informeer sleutelfiguren over de resultaten van het project. Denk hierbij aan: zorgmanagers, teamleiders, beleidsmedewerkers, bestuurders en opleiders. Zij komen vaak op meerdere locaties bij zorgteams en kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de verspreiding binnen de organisatie.

Overzicht van beschikbare tools

Actieplan

Beter Laten lijst

Filmpje RENEW

Draaiboek startbijeenkomst

Format PowerPoint startbijeenkomst

Gesprekstoel oefenen nieuwe cliënten

Gesprekstoel oefenen team

Colofon

Verantwoordelijk voor uitgave: Deze publicatie is tot stand gekomen met een subsidie van ZonMw. RENEW is een project van IQ healthcare en Radboudumc Nijmegen, in samenwerking met Vilans, Hogeschool Arnhem Nijmegen en V&VN.

Auteurs: Marieke Sengers en Karlijn Nanninga (Vilans), Getty Huisman-de Waal, Benjamin Wendt (Radboudumc)

Contact: Getty.Huisman-deWaal@radboudumc.nl

Eindredactie: Saskia Baardman (Vilans)

Ontwerp: Jeroen van Ingen

Refereer naar dit stappenplan als: Sengers, M., Nanninga, K., Wendt, B., Huisman-de Waal, G. (2024). Beter Laten Stappenplan 'Aan de slag met beter laten zorghandelingen voor de wijkverpleging'

© | 2023 Alle rechten voorbehouden. Deze publicatie mag je downloaden, vereenvoudigen en naar verwijzen. Wil je een onderdeel gebruiken voor je eigen publicatie? Dan is hier voorafgaand schriftelijke toestemming van de auteurs voor nodig.

Met dank aan de deelnemende organisaties aan de pilot: Buurtzorg, Proteion, Santé Partners en ZZG zorggroep.

ZonMw

Radboudumc

Vilans

V&VN